

maqam

pourquoi la montagne
s'est-elle convertie en ombre
qui marche vers mon pied
en lui arrachant le chemin

ca ndhe semus a bandha de su ki nos cumbinat

pourquoi mon pied
s'est-il converti en parole
qui s'avance poussant
jusqu'à l'extrémité

c'astrintu est su caminu tra 'oghes peltubidas
ilvanéssidas pintendhe sas assentzias

et pourquoi la parole
s'est-elle convertie en sable
qui monte vers le ciel
comme la fumée

pro k'asciattare s'uju intzegadu 'e piantu
de s'ultulzu ki leet
cuddhos cantos lassados de s'ammentu
antis ki los ingullan sos turistas
e cun sos butegajos beneighendhe

pourquoi le ciel
s'est-il converti en langue
qui tombe sur la terre
comme pluie de silence

pro ndhe collire tempus kena sonu
e pro non ndh'imbruttare sa purèsa
lassendhebi sos cantos de peràula
a brujare in sos restos
de contos de foghile

pourquoi la langue
s'est-elle converti en feu
tuant la lumière noire
qui nourrit la vision sortie du chant

pro nos dare kijina, a ispalgher
abboighendhe, a su moltu 'e su numen
su numen nostru
ki okkimus donzi die
pro k'iscumpalfat in su cantig'a benner

pourquoi le feu
s'est-il converti en sang
qui dort dans un peuple
qui ne sait plus marcher avec ses pieds

pro legger un'abisu
ateras bias jamadu
kilkendh'atterue solte
rutt'in su muntonalzu o in sa 'entr'e unu cane
a muntenner su sère kena sonnu

pourquoi le sang
s'est-il converti en distance
qui dévore le rythme
sans me laisser sortir des utopies

ca su ritmu m'est méré de su samben
ca est iss'ettottu bissu da-e s'ammentu
ca capulat a innanti kentz'ammentu
e nos ténet s'intragna a sa fidada
battendhe s'umbra de s'ultima peraula
ki pronunziat sa limba

et voilà
que nous sommes arrivés
jusqu'aux signes invisibles
jusqu'au sommeil
jusqu'à l'enfant qui fait naître sa mère
trois fois
de la bouche d'un chien sans cerveau

regarde: là bas, la métaphore
regarde: l'argent que tout nivelle
sauf mon ivresse immatérielle
au nom d'un dieu qui est devenu doctrine

de là naît la maison à détruire
qui m'accueille enfant
là c'est la source
le miroir qui dédouble nos limites delà des ses désirs
le souvenir du sperme
et le premier visage que j'ai vu

et je regarde, et toi... regarde....
nul bruit nul cri
que le désert du paradis

regarde... les mouches...
le goût de la vengeance...
l'arbre... paroles...
et le poète même avec sa voix

tout tombe horizontal

tottu torrat a terra

tandho sa mott'ebbia
bestit sas nudas dies de assulutu
traessendheke unu trettu fatt'a s'ateru

et nous l'avons chantée
tu peux la prendre

maqam

ca ndhe semus a bandha de su ki nos cumbinat

c'astrintu est su caminu tra 'oghes peltubidas
ilvanéssidas pintendhe sas assentzias

pro k'asciuttare s'uju intzegadu 'e piantu
de s'ultulzu ki leet
cuddhos cantos lassados de s'amentu
antis ki los ingullan sos turistas
e cun sos butegajos beneighendhe

pro ndhe collire tempus kena sonu
e pro non n'dh'imbruttare sa purèsa
lassendhebi sos cantos de peràula
a brujare in sos restos
de contos de foghile

pro nos dare kijina, a ispalgher
abboighendhe, a su moltu 'e su numen
su numen nostru
ki okkimus donzi die
pro k'iscumpalfat in su cantig'a benner

pro legger un'abisu
ateras bias jamadu
kilkendh'atterue solte
rutt'in su muntonalzu o in sa 'entr'e unu cane
a muntenner su sère kena sonnu

ell'e abbite su monte
si k'est mudadu in umbra
ki m'andhat a su pé
leendhekéli caminu

ell'e abbite su pé
s'est mudadu in peraula
ki s'imberghet a innanti
fin'a s'estremidade

e ell'e abbite su mutu
si k'est mudadu in rena
ki ke pigat a kelu
bentulendhe ke fumu

ell'e abbite su kelu
si k'est mudadu in limba
ki ruet subr'a sa terra
ke abba 'e mudimine

ell'e abbite sa limba
si k'est mudada in fogu
ki 'okit sa lughe iscura
ki adescat sa 'ijone bessida da-e sa 'oghe

ell'e abbite su fogu
si k'est mudadu in samben
drommidu in d'una zente
ki no' iskit andhare cun pées suos

ell'e abbitte su samben
s'est mudadu in distantzia
ki k'asurit su ritmu
ammuntendzendhemike in s'utopia

ca su ritmu m'est mére de su samben
ca est iss'ettottu bissu da-e s'ammentu
ca capulat a innanti kenz'ammentu
e nos ténet s'intragna a sa fidada
battendhe s'umbra de s'ultima peraula
ki pronunziat sa limba

e accò
ki jompidos bi semus
a imbidibiles sinnos
fintzas a sonnu
fintz'a criad_iúra ki ndh'illiérat sa mama
tres bias
da 'e sa 'ucca 'e unu can'iskerbbeddhadu

mira: cuddhane, cantu 'e narrer
mira: su soddhu k'aparinat
totu, foras de s'imbreaghéra mea immateriale
in numen de unu deus ki s'est fatu lutrina

da 'e cue nasket sa dom'e ndh'istruire
ki mi contivizeit minore
in cuddhan'est sa 'ena
s'ispiju ki lacanas m'addopiat a prost'e sos disizos
s'ammentu de su semen
e i sa cara, sa primma k'apo 'idu

e deo miro, e tue... mira....
né tzoccu e né abboghínu
francu de su desertu de sos kelos

abbà... sa musca...
s'ingustu de sa 'indhita...
e-i s'arvure... peráulas...
e-i su poète ettottu cun sa 'oghe

tottu torrat a terra

tandho sa molt'ebbía
bestit sas nudas dies de assulutu
traessendheke unu trettu fatt'a s'ateru

e nois l'amus cantada
ndhe la podes collíre

nota: sos *maqam* sun sas proas, sas trampas, sos tretos initziatigos de ke colare ki su pellegrinu accontrat in su caminu a sa Mecca, ma, in su sensu mazóre, k'es' su mantessi ki deo 'ettottu l'apo k'érfidu impitare, a sa purificatzione, a s'unidade cuncorde de su sère fisicu e metafisicu. Non b'apo agatadu peraula perúna k'esséret píus sintetica e ki menzus nelzèrat.

S'Alighèra, s'11 'e triulas de su 2000

maqam

perquè som els exclosos d'allò que ens succeeix

ès camí de síntesi entre les veus impedides
desaperegudes dibuixant aquestes absències

per eixugar l'ull cegat pel plor
del voltor que prengui
els nostres detritus de memòria
abans que els devorin els turistes
amb la benedicció dels mercants

per recollir intervals sense so
i no profanar-ne la puresa
deixant bocins de paraula
a cremar en les restes
dels contes de foc

per ofrir-nos la cendra d'escampar
cridant al cadàver del nom
el nostre nom
que cada dia matem
perquè desaparegui en el seu proper cant

per llegir un presagi
altres vegades evocat
cercant sort en altre lloc
acabat entre les deixalles o en el ventre d'un gos
a provocar insomni de l'essència

per què la muntanya
s'ha convertit en ombra
que ve cap el meu peu
prenent-li el camí

per què el meu peu
s'ha convertit en paraula
que avança empenyent
fins a l'extremitat

i per què la paraula
s'ha convertit en sorra
que s'alça cap el cel
com el fum

per què el cel
s'ha convertit en llengua
que cau damunt la terra
com pluja de silenci

per què la llengua
s'ha convertit en foc
que mata la llum negra
que nodreix la visió nascuda del cant

per què el foc
s'ha convertit en sang
que dorm en un poble
que ja no sap caminar amb els propis peus

per què la sang
s'ha convertit en distància
que devora el rime
sense deixar-me sortir de les utopies

perquè el ritme és amo de la meva sang
perquè vençut de record
perquè va endavant sense nostàlgia
i ens pren interior i inesperat
portant l'ombra de la paraula extrema
que pronuncia la llengua

i heus aquí que nosaltres hem arribat
fins als signes invisibles
fins a la son
fins al nen que fa néixer sa mare
tres vegades
de la boca d'un gos sense cervell

mira: allà baix, la metàfora
mira: el diner que ho banalitzava tot
excepte la meva embriaguesa immaterial
en el nom d'un déu fet doctrina

d'on neix la casa que cal destruir
que m'acollí nen
allà és la font
el mirall que duplica els nostres límits
més enllà dels seus desitjos
el record d'esperma
i la primera cara que he vist

i jo miro, i tu mira:
cap altre soroll cap crit
que el desert del paradís

mira: les mosques...
el gust de la venjança...
l'arbre... paraules...
i el poeta mateix amb la veu

tot cau horitzontal

així doncs només la mort
vesteix els nostres dies nus d'absolut
travessant espais successius

i l'hem cantada
tu la pots prendre

nota: els *maqam* són les proves, els obstacles, els estadis iniciàtics dels passatges que el pelegrí troba en el seu camí envers la Meca, però, en el sentit més intrínsec com jo també l'he volgut interpretar, vers la purificació, vers la unitat harmònica del seu ésser físic i metafísic. No he trobat un terme més sintètic i expressiu.

L'Alguer, 11 de juliol de 2000

maqam

perché siamo gli esclusi da quello che ci accade

è cammino di sintesi fra le voci impedito
scomparse disegnando queste assenze

per prosciugare l'occhio accecato di pianto
degli avvoltoi che così prenderanno
i nostri detriti di memoria
prima che li divorino i turisti
con la benedizione dei mercanti

per raccoglierne intervalli senza suono
e non profanarne la purezza
lasciando frantumi di parola
a bruciare nei resti
dei racconti di fuochi

per offrirci la cenere da spargere
gridando al cadavere del nome
il nostro nome
che ogni giorno uccidiamo
perché scompaia nel suo prossimo canto

per leggere un presagio
altre volte evocato
cercando sorte altrove
finito tra i rifiuti o nel ventre di un cane
a provocare insonnia dell'essenza

perché la montagna
si è trasformata in ombra
che va verso il mio piede
strappandogli il cammino

perché il mio piede
si è trasformato in parola
che s'avanza spingendo
fino all'estremità

e perché la parola
si è trasformata in sabbia
che sale verso il cielo
come il fumo

perché il cielo
si è trasformato in lingua
che cade sulla terra
come pioggia di silenzio

perché la lingua
si è trasformata in fuoco
che uccide la luce nera
che nutre la visione nata dal canto

perché il fuoco
si è trasformato in sangue
che dorme in una gente
che non sa più camminare coi suoi piedi

perché il sangue
si è trasformato in distanza
che divora il ritmo
senza lasciarmi uscire dalle utopie

perché il ritmo è padrone del mio sangue
perché è sopraffatto di ricordo
perché va avanti senza nostalgia
e ci coglie interiore e inaspettato
portando l'ombra della parola estrema
che pronuncia la lingua

ed ecco che noi siamo arrivati
fino ai segni invisibili
fino al sonno
fino al bambino che fa nascere sua madre
tre volte
dalla bocca di un cane senza cervello

guarda: laggiù, la metafora
guarda: il danaro che appiattisce tutto
salvo la mia ebbrezza immateriale
nel nome d'un dio che si è fatto dottrina

da lì nasce la casa da distruggere
che mi accolse bambino
là è la sorgente
lo specchio che raddoppia i nostri limiti
oltre i suoi desideri
il ricordo di sperma
e il primo volto che ho visto

ed io guardo, e tu guarda:
nessun altro rumore nessun grido
che il deserto del paradiso

guarda: le mosche...
il gusto di vendetta...
l'albero... parole...
ed il poeta stesso con la voce

tutto cade orizzontale

dunque solo la morte
riveste i nudi giorni di assoluto
attraversando spazi successivi

e l'abbiamo cantata
tu puoi prenderla

nota: i *maqam* sono le prove, gli ostacoli, i passaggi iniziatici da attraversare che il pellegrino incontra nel cammino verso la Mecca, ma, in un senso più esteso, quello in cui io stesso l'ho voluto usare, verso la purificazione, l'unità armonica dell'essere fisico e metafisico. Non ho trovato una parola che fosse più sintetica ed espressiva.

Alghero, 11 luglio 2000